

A szépkorúak jubileumi juttatásának feltételei és egyes nyilvántartási problémák – az ombudsman és a nemzetiségek jogainak védelmét ellátó ombudsmanhelyettes közös jelentése

A bolgár nemzetiségi szószóló a nemzetiségi jogok védelmét ellátó ombudsmanhelyetteshez fordult jelezve, hogy egy 90 éves, több évtizede Magyarországon élő bolgár állampolgár nem kaphatta meg a szépkorúak jubileumi juttatását. Az ombudsmanhelyettes kezdeményezésére indított közös vizsgálat eredményeként több megállapítás született az állami nyilvántartások problémáiról, az egyenlő bánásmód követelménye és a jogbiztonság elve érvényesüléséről.

A bolgár nemzetiségi szószóló, Varga Szimeon azután nyújtotta be a panaszát a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó ombudsmanhelyetteshez, hogy érdeklődésére a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEKKH) és a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság tájékoztatta: a bolgár nemzetiségű személy a juttatást azért nem kaphatja meg, mert a KEKKH nyilvántartásában „letelepedett státusszal rendelkező külföldi állampolgárként” szerepel, így nem tartozik a jubileumi juttatásról rendelkező kormányrendelet hatálya alá. A fenti hatóságok arról tájékoztatták, hogy az érintettnek – Bulgária 2007-es uniós csatlakozására tekintettel – kérvényeznie kell a jogállása módosítását a „szabad mozgás és állandó tartózkodás jogával rendelkezőre”. A szószóló álláspontja szerint egy 90 éves személytől nem várható el, hogy anyaországa uniós csatlakozását követően saját maga tájékozódjon a jogállásának rendezésére hivatott eljárásról, különös tekintettel arra, hogy erre sem felhívást, sem értesítést nem kapott a magyar hatóságoktól.

A panasz alapján Szalayné Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó ombudsmanhelyettes vizsgálatot kezdeményezett. Az alapvető jogok biztosával, Székely Lászlóval közös vizsgálat során tisztázást nyert, hogy a kormányrendelet a jubileumi köszöntés és juttatás feltételeként a szabad mozgás és a három hónapot meghaladó tartózkodás jogát határozza meg, nem pedig azt, hogy ezt a jogot okmánnyal kellene igazolni. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény szerint ugyanis egy ilyen okmány csak tanúsítja a szabad mozgás és állandó tartózkodás jogának fennállását, nem pedig keletkezeti azt.

Bulgária európai uniós csatlakozása következtében a Magyarországon élő bolgár állampolgár a szabad mozgás és állandó tartózkodás jogával rendelkező személynek minősül, függetlenül attól, hogy az állandó tartózkodási kártyát kiállították-e a számára. Ily módon pedig a KEKKH-nál nyilvántartott státuszától függetlenül alanyi jogon megilleti őt a szépkorúak jubileumi köszöntése, valamint az ahhoz kapcsolt juttatás – állapította meg a közös jelentés, amely a konkrét ügyön túllépve visszásnak tartja a szabályozást és a központi idegenrendészeti- és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás vezetése során követett gyakorlatot.

Az ombudsmanhelyettes az ombudsmannal egyetértésben a belügyminisztert is megkereste. Vele egyetértve orvoslást igénylő problémaként definiálták, hogy jelenleg nem automatikusan, az ügyfél közvetlen részvétele nélkül biztosított az – állampolgárság szerinti ország európai uniós csatlakozása miatt bekövetkezett, a letelepedett és bevándorolt jogállás megszűnésére, és a szabad mozgás és tartózkodás jogának keletkezésére vonatkozó – adatok átvezetése és szükség szerinti összehangolása a vonatkozó nyilvántartásokban. Ezzel összefüggésben sérült az állami nyilvántartások közhiteles voltába vetett bizalom elve – rögzítette a jelentés.

Sérült az egyenlő bánásmód követelménye is, mivel objektív szempontokkal nem indokolható az eltérő bánásmód alkalmazása annak alapján, hogy a most már uniós polgárok a származási országuk uniós csatlakozása előtt is Magyarországon tartózkodtak-e, vagy az országuk uniós belépését követően érkeztek az ország területére, aminek következtében ez utóbbi

személyeket automatikusan a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező külföldiként vették nyilvántartásba.

Az alapvető jogok biztosa és a nemzetiségek jogainak védelmét ellátó helyettese szerint ezzel sérül a jogállamiságból fakadó jogbiztonság és az egyenlő bánásmód követelménye, a tisztességes eljáráshoz fűződő jog. A konkrét ügy kapcsán az is feltételezhető, hogy számos más jogosult is esett a jubileumi köszöntéstől, a nyilvántartás gyakorlata pedig az alapvető jogaik sérelméhez vezethetett.

Az ombudsman és az ombudsmanhelyettes közös jelentésükben a vizsgálatban feltárt problémák orvoslására kérték fel a belügyminisztert. Az emberi erőforrások miniszterét pedig arra kérték, vizsgálja meg a szépkorúak jubileumi köszöntéséről szóló kormányrendelet módosításának, valamint az elmaradt jubileumi juttatások utólagos kifizetésének lehetőségét.